

[Udenrigsministeren.]

lande, yder en væsentlig større andel tosidet; i de senere år har der dog været en tendens hos de store lande til at kanalisere en stigende andel af deres bistand gennem internationale organisationer.

Begrundelsen for den forholdsvis store andel, som Danmark og de andre nordiske lande yder gennem FN og til FNs forskellige organisationer, er jo vort ønske om at styrke FNs rolle som formidler af samarbejdet imellem nationerne. Ved siden af den multilaterale bistand, som vi yder gennem FN, vil en mindre del af de multilaterale bistandsydelse i de kommende år også blive ydet gennem EF. Jeg skal lidt senere vende tilbage til en nærmere omtale af EF-bistandssamarbejdet.

Danmark er som sagt sammen med de andre nordiske lande en væsentlig bidrager til FNs udviklingsbistand, men vi har altså også udviklet et voksende bilateralt bistandsprogram. Når vi i sin tid besluttede os for at yde godt og vel halvdelen af vor samlede bistand på bilateral basis, var et af argumenterne, at den bilaterale bistandsform i højere grad end den multilaterale er egnet til at fremme forståelsen i den danske befolkning for bistandssamarbejdets betydning. Den multilaterale bistand er for de fleste mennesker noget forholdsvis fjernt og uvirkeligt, mens den bilaterale bistand helt afgjort bringer udviklingslandene og deres problemer tættere ind på livet. Det er min overbevisning, at interessen i den danske befolkning for udviklingslandenes forhold i høj grad er blevet både udviklet og styrket gennem det bistandssamarbejde, som vi har med en række lande både i Asien og Afrika. Der er altså gode argumenter for, at vi også i de kommende år stræber efter at gennemføre nogenlunde den samme fordeling som hidtil mellem multilaterale og bilaterale bistandsaktiviteter.

Et andet principielt spørgsmål, som jeg gerne vil komme ind på, er, hvilken form for bistand vi skal yde. Udgangspunktet for besvarelsen af dette spørgsmål findes i formålsparagraffen i loven om internationalt udviklingssamarbejde. Det er ønsket om at fremme økonomisk vækst, social retfærdighed og politisk uafhængighed i udviklingslandene. Når vi skal tage stilling til, hvilke modtagerlande vi skal samarbejde med i vor

bistand, og hvilken form for bistand vi skal yde, er det klart, at der må være tale om bistandsaktiviteter med et sigte, der er i bedst mulig overensstemmelse med lovens ord.

Det er imidlertid samtidig vigtigt at understrege, at det må være modtagerlandene selv, der bestemmer, på hvilke konkrete områder bistanden skal ydes. Jeg anser dette princip for overordentlig vigtigt. For det første fordi der er tale om suveræne stater, der selv bestemmer over deres interne politik. For det andet fordi modtagerlandene som hovedregel bedst selv kan vurdere, på hvilke områder inden for deres udviklingsprogrammer der er mest behov for dansk støtte. Det forhindrer selvfølgelig ikke, at vi kan sige nej til at yde bistand til et bestemt projekt. Det kan f. eks. være tilfældet, hvis vi fra dansk side skønner, at projektet ikke har det nødvendige udviklingssigte eller en tilstrækkelig spredningseffekt, eller hvis vi mener, at vi ikke har tilstrækkelig faglig forudsætning for en effektiv bistand på netop det pågældende område.

Hvis man betragter listen over de mange forskellige projekter og projektområder, hvortil vi fra dansk side yder støtte, vil man se, at den danske støtte ikke er koncentreret på enkelte faglige områder, og det følger jo netop af, at det er modtagerlandene, der bestemmer, hvad de ønsker vor støtte til. Det er i øvrigt en almindelig og forståelig indstilling hos modtagerlandenes regeringer, at de helst undgår, at et enkelt giverland koncentrerer sig for stærkt på bestemte faglige områder, så der let kan opstå en vis afhængighed.

Et væsentligt sigte for vores faglige bistand er bestræbelserne på at støtte projekter og programmer, der vedrører forholdene i landdistrikterne. Langt størstedelen af udviklingslandenes fattige befolkningsgrupper befinder sig i landdistrikterne, og den stærke udvikling omkring de større byer i udviklingslandene i 1950'erne og 1960'erne har i meget høj grad bidraget til ungdomsarbejdsløshed og til øgede slumdannelser i og omkring udviklingslandenes byer. Derfor — og heldigvis — har en række udviklingslande i de senere år lagt mere af vægten over på at forbedre livsvilkår og produktionsbetingelser i landdistrikterne.